

NVE
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

www.e-co.no

Att.: Bjørkhaug

Dato: 29.5.2017

Vår ref.: Forretningsutvikling/HKH/-0 Side 1 av 5

E-COs kommentarer til krav om revisjon av konsesjonsvilkår for Aurlandsvassdraget

E-CO Energi AS (E-CO) viser til brev av 3.3.2017 fra NVE om krav om revisjon av konsesjonsvilkår for Aurlandsvassdraget.

Bakgrunn

Forutsetningen for at en konsesjon skal kunne revideres er at revisjonstidspunktet må ha kommet. Vi er kjent med at prosessen kan starte opp tidligere, men i dette tilfelle hadde Aurland kommune og regulanten E-CO lagt opp til en plan med faktainnsamling og bearbeiding av kunnskap over en periode som startet på 2010-tallet og skulle gå fram til 2019. E-CO hadde derfor planlagt for en prosess sammen med Aurland kommune med innsamling av data og bearbeiding av kunnskap fram til 2019, som var tidspunktet vi forventet at vilkårsrevisjon skulle åpnes for. Aurland kommune og E-CO ønsket å legge opp til en langsiktig prosess med nødvendig medvirkning fra berørte parter for å komme fram til felles løsninger på miljøområder hvor tiltak kunne avhjelpe konkrete miljøbehov.

I og med at NVE satte krav til kommunen om å få svar på om kommunen ville kreve vilkårsrevisjon, ble saken satt på spissen i den politiske dagsorden i Aurland kommune, og den planlagte samarbeidsmodellen ble valgt bort og kommunen fattet vedtak om vilkårsrevisjon etter myndighetenes ordinære metode. E-CO tar dette til etterretning og forholder oss til den prosessen som nå er valgt.

E-COs plan var som sagt å bruke perioden fram til 2019 med innsamling og systematisering av kunnskap før vi måtte ta stilling til konkrete revisjonskrav. Av sentral kunnskap vi per i dag mangler er sluttrapportering av Envidorr (et omfattende kombinert forsknings- og tiltaksprosjekt som startet i 2010 og som avsluttes i 2017), evaluering av miljøtiltak iverksatt i perioden 2008-2018 (Tiltaksprosjektet i Aurland), systematisert kunnskap om villreinen i reguleringsområdet, systematisering av kunnskap om friluftslivet i Aurlandsdalen og intern

gjennomgang av erfaringer med reguleringen vs. eksisterende vilkår. Etter vår plan skulle nødvendig faglig underlag foreligge først i 2019.

Rammene for vilkårsrevisjon

Vi mener flere av høringsinnspillene peker på tiltak og ansvar som ligger utenfor rammen av vilkårsrevisjon. Det vises særskilt til innspill vedrørende tilstanden i Sognefjorden/ Aurlandsfjorden og vannkraftens innvirkning. Dette temaet mener E-CO myndighetene må håndtere i prosesser utenfor vilkårsrevisjonsinstituttet, siden temaet bærer preg av at kunnskapsgrunnlaget for påstandene er mangelfullt og at en utredning helt klart går utenfor hva som skal forventes av en vilkårsrevisjonsprosess. Problemstillingene er etter vårt skjønn knyttet til forskning og utvikling (FoU) og ikke utredning av konkrete miljøforhold som kan bøtes på ved vilkårsrevisjon. Det vises til Ot.prp nr. 52 (2008-09) s. 48 som tilsier at utredningsomfanget i revisjonssaker skal være moderat:

«Under enhver omstendighet er det ikke aktuelt med et utredningsomfang på tilnærmet samme nivå som ved en konsesjonsbehandling».

I lys av dette - og i tillegg - ser E-CO behov for å påpeke at en vilkårsrevisjon ikke kan omfatte selve tillatelsen, men kun endringer i konsesjonsvilkårene, jf. Ot.prp nr 52 (2008-09) s. 47. På denne bakgrunn vil mange krav direkte eller indirekte sette begrensninger på utnyttelsen av selve tillatelsen og vil dermed falle utenom vilkårsrevisjon:

«En revisjonssak gir ikke anledning til å forandre konsesjonens varighet, nedlegge hele anlegget, eller endre konsesjonen fra tidsubegrenset til tidsbegrenset. Bestemmelser om høyeste regulerte vannstand (HRV), laveste regulerte vannstand (LRV), selve overføringen osv. er en del av selve konsesjonen og omfattes ikke av revisjonsadgangen. Restriksjoner som i praksis umuliggjør utnyttelse av hele reguleringen er heller ikke en del av revisjonsadgangen».

Kommentarer til de konkrete kravene

Aurland elveeigarlag (AEEL)

I og med at det er iverksatt omfattende miljøtiltak de siste årene basert på råd fra de beste faglige miljøer i Norge på ferskvannsfisk, vil mange av beskrivelsene og forslag til tiltak i gamle notater være mindre aktuelle. Vi legger derfor vekt på AEELs siste brev av 12.2.2017 som vi anser som mest relevant og oppdatert for krav for utredning. De fleste av forslagene er omfattet av utredninger innenfor Envidorr-prosjektet og miljøtiltak som vi samarbeider med AEEL om. Vi har håp om at NINA vil avlevere sluttrapport for vårt Envidorr-prosjekt i 2017, og at vi får evaluert mange av tiltakene som er gjennomført de to neste årene og som AEEL nevner. I tillegg vil oppdaterte overvåkningsdata fra vår løpende årlige overvåkning også bidra til bedre beslutningsunderlag fram mot 2018-19. Kunnskapsgrunnlaget for å besvare AEELs krav vil da være bedre.

11.5.17 kom det tilleggskrav fra AEEL. Kravene er omfattende og vil være svært tyngende for regulanten. E-CO avviser forslag A, da det er i strid med tillatelsen. Resultater fra Envidorr vil belyse temaet varegrind. Forslagene B. til I. er begrunnet i hensynet til sjørret og laks og

omhandler vannføring, og framstår som svært tyngende. Vannføring og tiltak vil utredes på generelt grunnlag og vurderes ut fra en kost-nytte vurdering. Godkjent vannforvaltningsplan for Sogn og Fjordane vedlegg 2 er styrende for hvilke vannforekomster som det kan vurderes minstevannføring i ut fra vannbiologiske hensyn (eksempelvis bunndyr og fisk). Forslag J er omfattet av Envidorr, og resultatene herfra vil gjengis i et eventuelt revisjonsdokument. Forslag K: Tyvesja er basert på et grunnvannsoppkomme, og eventuelle tiltak vil utredes. Forslag L er E-CO ukjent med, da vannkvaliteten i Aurlandsvassdraget er bestemt av naturlige forhold. Forslaget faller utenom omfanget av vilkårsrevisjon. Forslag M er umulig å innfri, dersom det er menes at vannsløppingen fra Aurland 1 kraftstasjon med Vassbygdevatns utjevningsevne ikke skjer med jevne overganger i dag, og om selve formålet med Aurland 1 kraftstasjon skal innfris. Forslag N, P og Q dekkes i hovedsak av Standard naturforvaltningsvilkår. Forslag O om utsetting av smolt/ynge representerer per i dag et foreldet syn på fiskeforvaltning. Forslag S er utredet innenfor Envidorr, og resultater herfra vil gjengis i en eventuell revisjonsrapport.

Aurland kommune

Vi anser at de kravene Aurland kommune stiller framkommer av notat fra Multiconsult datert 6.1.2017. De fleste forslagene er relevante å utrede i vilkårsrevisjon. Vi håper at vi får et godt nok beslutningsunderlag fra sluttrapport i Envidorr-prosjektet og fra evalueringer av miljøtiltak for å ta stilling til kravene. Det må også utføres en del interne analyser i E-CO for å etablere godt kunnskapsunderlag.

FNF – Sogn og Fjordane

Flere av momentene FNF nevner er relevante for vilkårsrevisjon. Når det gjelder friluftslivet i Aurlandsdalen viser E-CO foreløpig til vår kommentar til NVE-rapport 49/13 i brev til NVE av 19.2.2014 side 4-5.

Hol kommune

Vannstanden i Nyhellermagasinet er avhengig av tilsiget og omfanget av pumping i Aurland 3 kraftstasjon. Det vises til brev til NVE av 19.2.2014 side 7.

Kystpartiet i Sogn og Fjordane

Kystpartiet legger Aurlandsreguleringa delansvar for en del påståtte sammenhenger om tilstanden i Sognefjorden og Aurlandsfjorden. Det vises til kommentaren over under avsnittet om rammene for vilkårsrevisjon. Uten å bryte med selve tillatelsen vil det være umulig å tilfredsstille kravet om å føre Aurlandselva tilbake til tilnærmet situasjonen før regulering. E-CO mener at slike krav ikke ligger innenfor det som er mulig å få endret på i en revisjonssak.

Nordfjella og Fjellheimen villreinnemnd

E-CO kan utrede forslag til tiltak i den grad det ikke er i strid med tillatelsen. Situasjonen for villreinen er dramatisk endret som følge av vedtak om nedslaktning av stammen i Nordfjella p.g.a. skrantesjuken. E-CO mener at det er mange faktorer som påvirker villreinen mer enn reguleringsmagasinene. Det vises til E-COs brev til NVE vedr. Holsreguleringen datert 5.4.2017 vedlegg 2 om villrein. Dersom leveforholdene for villreinen må forbedres, må de mest kostnadseffektive tiltak velges først. E-CO vil være åpen for eksempelvis å utrede

kostnader og nytte for villrein og samfunnet ved stengning av veger inn i reguleringsområdene i Nordfjella som avbøtende tiltak.

Sognefjorden Vel

E-CO mener at de 5 tema som kreves undersøkt faller utenfor vilkårsrevisjon. De bærer preg av FoU og må håndteres innenfor andre arenaer enn vilkårsrevisjon. Det vises til begrunnelsen over vedrørende innspill/krav fra Kystpartiet.

Sølvi K. Høydal

Høydal er tidligere ansatt i E-CO med ansvar for settefiskeanlegget. Hun mener det skal settes ut laksesmolt i vassdraget. E-CO forholder seg til styringssignaler fra myndighetene om strategier for kultivering, og per i dag er utsetting av settefisk ikke anbefalt av myndighetene. Vårt mål har de siste 10 årene vært å gjennomføre kostnadseffektive tiltak for å utnytte mulighetene for å forbedre naturlig rekruttering. Iverksatte tiltak (gytegrus, harving, utsetting av øyerogn, overvåkning etc) vil evalueres. Øvrige krav hun setter er det iverksatt utredningsaktivitet og miljøtiltak innenfor.

Oversikt over relevant dokumentasjon

E-CO har systematisk oversendt fagdokumentasjon til vannregionmyndigheten i Sogn og Fjordane i.f.m. vannplanarbeidet. Vi antar at slik dokumentasjon er lagt inn i Vann-nett. I et revisjonsdokument vil E-CO vise til den dokumentasjon som er relevant. Det er store mengder faglige utredninger helt fra før konsesjonstidspunktet og framover, som det ville være svært omfattende å vise til i dette brevet. Vi har ennå ikke etablert en fullstendig oversikt over relevant dokumentasjon og underlagsmateriale.

Det er likevel behov for å systematisere en del dokumentasjon, eksempelvis sluttrapportering av Envidorr, evaluering av miljøtiltak iverksatt i perioden 2009-2017, systematisert kunnskap om villreinen i reguleringsområdet og etablering og systematisering av kunnskap om friluftslivet i Aurlandsdalen.

Opprustings- og utvidelsesmuligheter

E-CO fikk åpning for å søke om en rekke opprustings- og utviklingstiltak gjennom klarering etter Samla plan i brev av 19.1.2012 fra Direktoratet for naturforvaltning. Samla plan er vedtatt avsluttet av Stortinget. Det åpner for nye muligheter. Det er opp gjennom årene utredet en rekke O/U-muligheter i Aurlandsvassdraget og tilliggende vassdrag, bl.a. av NVE.

Det må påregnes kontinuerlig oppgradering av Aurlandskraftverkene med mulige opprustings- og utvidelsesmuligheter de neste 10-30 årene. De siste tiltakene som nylig er gjennomført er ombygging av Aurland 3 kraftstasjon til myk pumpestart (2016-17) og installasjon av Fossane pumpe (2011-12). Per i dag er de mest omfattende konkrete planene ombygging av dammer og reguleringsanlegg som følge av nye krav til damsikkerhet. E-CO gjennomfører i perioden 2017-18 en intern prosess for å se på aktuelle utviklingsmuligheter av kraftverkene og reguleringsanleggene i et 30-50-årsperspektiv. E-CO er kjent med at Aurland kommune har søkt Olje- og energidepartementet om åpning for konsesjonsbehandling av

flomdempingstiltak i Flåmsvassdraget som kan berøre Aurlandsreguleringen. Aktuelle planer vil omtales i et revisjonsdokument.

Når det gjelder spørsmålet om å finne gode løsninger knyttet til revisjonskravene, har E-CO innenfor Envidorr, bl.a. i samarbeid med AEEL, søkt å utrede utfordrende problemstillinger og kostnadseffektive tiltak. Vi mener vi har kommet et stykke på veg med å finne gode løsninger på flere områder, men det gjenstår å se om tiltakene gir ønsket effekt. Vi har håp om at ny kunnskap om miljødesign spesialtilpasset for Aurlandsvassdraget vil kunne bidra til nye innovative løsninger innenfor enkelte av revisjonskravene.

Oppsummering

Vi antar vilkårsrevisjon vil omfatte utredning av disse mest sentrale kravene:

- Aurland kommune: De punktene som er satt opp i Multiconsults utredning til Aurland kommune datert 19.2.2017
- Aurland elveeigarlags innspill datert 12.2.2017, samt enkelte av innspillene innkommet E-CO 11.5.2017 (datert 20.5.2017)
- Enkelte utredningstema fra FNF Sogn og Fjordane innspill med vekt på friluftsliv
- Overordnet om villrein og konkret på aktuelle tiltak, jf. Villreinnemdas innspill

Siden det var planlagt for å systematisere og bearbeide foreliggende dokumentasjon, at det må etableres noe ny kunnskap om gjennomførte miljøtiltak og friluftsliv, at det for tiden utredes aktuelle O/U-prosjekter i reguleringen, samt at E-CO har andre vassdragsreguleringer under vilkårsrevisjon (Uste- og Hallingdalsvassdraget), anmoder vi om at et eventuelt vedtak om åpning av vilkårsrevisjon setter frist om å levere forslag til revisjonsrapport første halvår 2019 (30.6.2019).

Dersom NVE åpner for vilkårsrevisjon, anmoder vi NVE til å foreta en grenseoppgang i denne saken for forhold og revisjonskrav som etter vårt syn åpenbart faller utenom omfanget av vilkårsrevisjon, jf. kommentarene over. E-CO anmoder videre NVE om å begrense utredningen av temaet minstevannføring til vannforekomster/tiltak som anses som realistiske og i tråd med godkjent vannforvaltningsplan for Sogn og Fjordane vedlegg 2/vedlegg 3. For temaet villrein ber vi også NVE eventuelt konkretisere hvilke forhold som krever utredning og som er relevant for Aurlandsreguleringen.

Med vennlig hilsen
E-CO Energi AS

Halvor Kr. Halvorsen
Fagsjef forretningsutvikling

Kopi: Aurland kommune og Hol kommune